De vondst van een leucistische vinpootsalamander

Leucisme, of flavisme, is een kleurafwijking door mutaties in de genen. Het donkere pigment ontbreekt grotendeels. De dieren hebben geen rode ogen en zijn daarom geen albino's. Leucistisch dieren hebben een bijna ongetekend bleekgeel uiterlijk. Dergelijke dieren worden af en toe gevonden, en juist omdat ze zo opvallen, ook voor predatoren, bereiken ze vaak niet volwassenheid. Een mooi overzicht van diverse kleurmutaties en hun achtergronden is te vinden in Verbelen en van Grouw (2013). Hier beschrijven we de vondst van een mannetje van de vinpootsalamander.

Op 11-05-2017 vond Mees Krabben om 16:50 een leucistische vinpootsalamander (*Lissotriton helveticus*) in Frankrijk in het departement Creuse. Het gevangen exemplaar was een volwassen mannetje. Het dier werd gevangen tijdens een inventarisatie van poelen in het gebied. De betreffende poel was 25 meter bij 14 meter in oppervlakte en met een gemiddelde diepte van 50-60 centimeter. De poel is dichtbegroeid met aan de oever veel pitrus en verder van de oever een dominerende, woekerende waterplant. Het exemplaar is gevangen met blote handen. Door de waterplanten met een bepaalde snelheid uit elkaar te trekken werd door een ontstane druk op de bodem het dier naar de oppervlakte getrokken. Vervolgens is er nog tien keer geschept en hiermee werden 41 vinpootsalamanders gevangen. Opvallend was het ratio tussen mannetjes en vrouwtjes: 11 mannetjes op 30 vrouwtjes. Bij deze 41 dieren was geen enkel flavistisch exemplaar. Het flavistische exemplaar is gefotografeerd door Hans van Moorsel (figuur 1) en daarna teruggezet in de poel.

Flavisme is geen onbekend fenomeen onder amfibieën, maar van de vinpootsalamander vonden we maar enkele voorbeelden in de literatuur (zie o.a. Schlüpmann & van Gelder, 2004) en dan betreft het meestal ook combinaties met neotenie (het behoudt van larvale kenmerken zoals de kieuwen, in volwassen stadium). Dat flavisme ook voorkomt bij beide geslachten en tot volwassen repdrocutieve dieren kan leiden tonen deze twee exemplaren aan.

Sergé Bogaerts, Mees Krabben & Rob Veen

Meer lezen?
Dominique Verbelen en Hein van grouw, 2013. Kleurafwijkingen bij inheemse amfibieën in Vlaanderen. RAVON 47: 8-15.

Figuur 1: Mannetje leucistische vinpootsalamander. (Foto: Hans van Moorsel)

Figuur 2: Vindplaats van de leucistische vinpootsalamander, Creuse, Frankrijk. (Foto: Mees Krabben)